

MRF 2023.225

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 21. september 2023, j.nr. 19/07872

Ophævet og hjemvist tilladelse for udledning fra 11 regnvandsbassiner for Fynske Motorvej til Gremmeløkke Å og Viby Å-systemet, da udledningen oversteg den naturlige afstrømning til vandløbene, og vurderingen af vandløbenes hydrauliske kapacitet ikke var baseret på tilstrækkelige undersøgelser.

Sagen var en udløber af et anlægsprojekt for udbygning af Fynske Motorvej, hvor afvandingen af det forøgede befæstede areal via 11 regnvandsbassiner skulle ske ved udledning til Gremmeløkke Å og vandsystemet for Viby Å. Middelfart Kommune meddelte i september 2019 tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, til udledning neddrostet til 1 l/s/red. ha til Gremmeløkke Å henholdsvis neddrostet til 1-2 l/s/red. ha for udledning til Viby Å-systemet. Af afgørelsen fremgik, at sommermedianmaksimumafstrømning på 0,16 l/s/ha og en vintermedianmaksimumafstrømning på 0,34 l/s/ha i vandløbsregulativet for Gremmeløkke Å samt sommermedianmaksimumafstrømning på 0,12 l/s/ha henholdsvis vintermedianmaksimumafstrømning på 0,70 l/s/ha efter hydrometrisk målestation i Viby Å var inddraget for vurderingen. For så vidt angik Gremmeløkke Å var vilkåret med krav om neddrostet til 1 l/red. ha for at imødegå oversvømmelse af vandløbet baseret på en robusthedsanalyse, hvor der i forhold den naturlige afstrømning fra omkringliggende arealer var opstillet en række scenarier, hvor belastningen af vandløbet blev forøget med de ansøgte udledninger fra regnvandsbassinerne. For så vidt angik vandsystemet for Viby Å var vilkåret om neddrostet baseret på en robusthedsanalyse foretaget ud fra, at der i forhold til referencesituationen var opstillet en række scenarier, hvor såvel eksisterende som de ansøgte udledninger blev trinvis forøget fra 0,5 l/s/red. ha til 6 l/s/red. ha. Afgørelsen blev påklaget af en række bredejere, der bl.a. anførte, at undersøgelserne af hydraulisk påvirkning var mangelfulde, og at udledningerne ville medføre forøget oversvømmelsesrisiko. Miljø- og Fødevarerklagenævnet (formanden) lagde med henvisning til Miljøstyrelsens vejledning om spildevandsbekendtgørelsen til grund, at kommunen ved udledningstilladelse er forpligtet til at sikre, at udledningen sker under hensyn til vandløbets hydrauliske kapacitet under overholdelse af forudsætningerne for det gældende vandløbsregulativ. Herved forstås, at udledning sker på en sådan måde, at vandet kan afledes videre i vandløbet uden gener for omboende ved vandløbet og uden gener

for dyre- og planteliv. Vurderingen af udledningens indflydelse på et vandløbs hydrauliske kapacitet skal derfor indgå ved udledningstilladelse, når den tilladte udledning overstiger den naturlige afstrømning til vandløbet. Med henvisning til afgørelsen i MAD 2018.401 Mfk (NMK-10-01110) bemærkede nævnet, at medianmaksimumafstrømningen som udgangspunkt lægges til grund for fastlæggelsen af den naturlige afstrømning, og at vurderingen af den hydrauliske kapacitet skal sikre, at udledningen ikke vil medføre hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland. Vedr. robusthedsanalysen for Gremmeløkke Å konstaterede nævnet, at en udledning efter vilkåret om neddrostet til 1 l/s/red. ha oversteg det anførte i vandløbsregulativet om en naturlig afstrømning på 0,16 l/s/ha henholdsvis 0,34 l/s/ha, hvorfor det var nødvendigt at foretage en konkret vurdering af, om den hydrauliske kapacitet for Gremmeløkke Å gav mulighed for en forøget belastning, eller om den forøgede udledning i stedet måtte ske ved en sag om regulering af vandløbet. Nævnet konstaterede, at afgørelsen for Gremmeløkke Å ikke var baseret på en referencesituation svarende til den naturlige afstrømning, da eksisterende udledninger tillige var indregnet. Vedr. Viby Å-systemet konstaterede nævnet, at vilkåret om neddrostet til 1-2 l/s/red. ha oversteg den naturlige afstrømning målt i den hydrometriske målestation i Viby Å. Nævnet konstaterede videre, at vilkåret var fastsat ud fra, at der i robusthedsanalysen var opstillet en række scenarier, hvor både de ansøgte, men også eksisterende udledninger blev indregnet med forøget udledning, uden at der i afgørelsen var stillet vilkår om neddrostet af eksisterende udledninger. Nævnet fandt på denne baggrund, at da vurderingen for Gremmeløkke Å ikke var baseret på den naturlige afstrømning, og vurderingen for Viby Å-systemet ikke var baseret på de faktisk tilladte afløbsmængder for eksisterende udledninger, var undersøgelserne af vandløbenes hydrauliske kapacitet utilstrækkelige. Nævnet ophævede på den baggrund afgørelsen og hjemviste sagen til fornyet behandling.

Kommentar: Afgørelsen illustrerer samspillet mellem miljøbeskyttelseslovens regler om tilladelse til udledning af overflade og vandløbslovens regler om vandløbsvedligeholdelse. Det er således ikke tilstrækkeligt, at afledning af overfladevand ikke medfører forøget forurening af vandløb, hvis den tilladte mængde af overfladevand medfører, at den i vandløbsregulativet forudsatte hydrauliske kapacitet i vandløbet ikke kan opretholdes. Se tillige Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 11. august 2023, j.nr. 20/03880, hvor nævnet med samme begrundelse ophævede tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28. Det må i øvrigt noteres, at det ikke af afgørelsen fremgår, om der forud for tilladelsen var gennemført VVM-screening efter miljøvurderingslovens § 21. Ligeledes savnes oplysninger om, hvorvidt det tilladte overfladevand fra udvidelsen af motorvejen vil medføre forringelse af vandløbskvalitet i strid med vandrammedirektivet som i **MRF 2023.78 Mfk**, hvor dette førte til, at en VVM-tilladelse til et vejprojekt blev ophævet. I sagen fra Middelfart har der formentlig været det særskilte aspekt, at udvidelsen af motorvejen er vedtaget ved anlægslov (se lov nr. 524 af 26. maj 2010), og hvis dette er sket ved brug af VVM-direktivets undtagelse fra anlægslove, burde spørgsmål om afledning af overfladevand have været inddraget i forbindelse med miljøvurderingen af anlægsloven, men nærmere oplysninger herom foreligger ikke.

Ophævelse og hjemvisning i sag om tilladelse til udledning af vejvand fra en motorvej til en række vandløb i Middelfart Kommune

19/07872

OPHÆVELSE OG HJEMVISNING i sag om tilladelse til udledning af vejvand fra en motorvej til en række vandløb i Middelfart Kommune

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, jf. § 91, stk. 1.[1]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver Middelfart Kommunes afgørelse af 2. september 2019 om tilladelse til udledning af vejvand fra motorvejsstrækning mellem Gribsvad og Nørre Aaby via regnvandsbassinerne 16, 17, 18, 19, 20, 20A, 21, 22, 23, 24 og 25 til vandløbene Dybmoseafløbet, Møllebækken, Afløb ved Lindholm, Gremmeløkke Å, Indslev Højgårdsrenden, Indslev Udriderstedrenden og Aabylundrenden med virkning fra 1 år fra nævnets afgørelse, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelsen er den 30. september 2019 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af fem bredejere til Gremmeløkke Å og Viby Å i én samlet klage (klager 1), der er repræsenteret ved konsulent, og seks bredejere til Ejby Moser og Gremmeløkke Å i én samlet klage (klager 2).

Klagerne har begge navnlig anført, at

- udledningstilladelsen er baseret på mangelfulde robusthedsanalyser, og
- udledningerne ikke respekterer den hydrauliske kapacitet i recipienterne og derfor vil medføre større og hyppigere oversvømmelser.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1. Den påklagede afgørelse

Middelfart Kommune har den 2. september 2019 meddelt tilladelse til udledning af vejvand fra motorvejsstrækningen mellem Gribsvad og Nørre Aaby via regnvandsbassinerne 16, 17, 18, 19, 20, 20A, 21, 22, 23, 24 og 25 til vandløbene Dybmoseafløbet, Møllebækken, Afløb ved Lindholm, Gremmeløkke Å, Indslev Højgårdsrenden, Indslev Udriderstedrenden og Aabylundrenden.

I tilladelsen er der bl.a. fastsat vilkår om (vilkår 5 og vilkår 8), at afløb fra bassinerne skal neddroles til 1 l/s/ha for Møllebækken, Afløb ved Lindholm og Gremmeløkke Å og 1-2 l/s/ha for Indslev Højgårdsrenden, Indslev Udriderstedrenden og Aabylundrenden.

Middelfart Kommune har til brug for vurderingen af vandløbenes hydrauliske kapacitet fået udarbejdet en række robusthedsanalyser, herunder for Gremmeløkke Å og Viby Å-systemet.

Robusthedsanalyse for Gremmeløkke Å

Det fremgår af robusthedsanalysen for Gremmeløkke Å, at der heri er foretaget en vurdering af påvirkningen af vandløbets hydrauliske kapacitet i forhold til ti planlagte udledninger, herunder den aktuelle udledning. Der er opstillet en referencesituation svarende til den naturlige afstrømning fra de omkringliggende områder, hvori der er medtaget allerede lovligt eksisterende neddrolede udledninger. Ifølge Middelfart Kommune skal disse udledninger medtages i referencesituationen for at give det mest retvisende billede af en eventuel forværring i forhold til de oversvømmelser, der allerede sker i den bestående, lovlige situation.

I forhold til den naturlige afstrømning er der foretaget analyser for både sommer- og vintermedianmaksimumafstrømningen, hvorefter det mest oversvømmelseskritiske scenarie er valgt som referenceafstrømning i vurderingen af den hydrauliske kapacitet. I den forbindelse er de i regulativet for Gremmeløkke Å bestemte sommer- og vintermedianmaksimumafstrømninger på henholdsvis 0,16 l/s/ha og 0,34 l/s/ha anvendt. Dernæst er der opstillet en række scenarier, hvor belastningen af vandløbet i forhold til referencesituationen forøges med de planlagte udledninger. Der er udarbejdet et kort over udbredelsen af oversvømmelserne for referencesituationen og de opstillede scenarier, hvoraf det fremgår, at der allerede i referencesituationen er oversvømmelser. Det er herefter i analysen konkluderet, at der ved udledninger svarende til 1,5 l/s/ha fra de planlagte udledninger vil opstå nye oversvømmelser, som ikke vil opstå i referencesituationen, men at disse oversvømmelser kan undgås ved en neddrosling til 1 l/s/ha.

Robusthedsanalyse for Viby Å-systemet

Det fremgår af robusthedsanalysen for Viby Å, at der heri er foretaget en vurdering af påvirkningen af vandløbets hydrauliske kapacitet i forhold til en række planlagte udledninger til vandløb med udløb i Viby Å, herunder de aktuelle udledninger i den meddelte udledningstilladelse. Der er opstillet en referencesituation svarende til den naturlige afstrømning fra de omkringliggende områder, og der er i forhold til den naturlige afstrømning foretaget analyser for både sommer- og vintermedianmaksimumafstrømningen. I den forbindelse er sommer- og vintermedianmaksimumafstrømningen bestemt til henholdsvis 0,12 l/s/ha og 0,70 l/s/ha på baggrund af afstrømningsværdier fra den hydrometriske målestation 43.05 i Viby Å, st. 2.900 m.

Dernæst er der opstillet en række scenarier, hvor belastningen af vandløbet i forhold til referencesituationen forøges med de eksisterende og planlagte udledninger, herunder de aktuelle udledninger. De eksisterende udledninger og de planlagte udledninger forøges trinvis med 0,5 l/s/ha, fra 0,5 l/s/ha til 6 l/s/ha, dog holdes udløbet fra Nørre Aaby Renseanlæg

konstant i alle scenarierne med en fast udledning svarende til den i udledningstilladelsen for renseanlægget oplyste middelbelastning på 4.500 m³ pr. døgn, svarende til 52 l/s. Der er udarbejdet et kort over udbredelsen af oversvømmelserne for referencesituationen og de opstillede scenarier, hvoraf det fremgår, at der allerede i referencesituationen er oversvømmelser på visse strækninger. Det er herefter i analysen konkluderet, at udledningerne til vandløbene med udløb i Viby Å bør neddrøses til 1-2 l/s/ha.

2.2. Vandløbsregulativer

Udledningerne sker til en række offentlige vandløb, herunder Gremmeløkke Å og vandløbene Aabylundrenden, Indslev Udriderstedrenden og Indslev Højgårdsrenden, som alle udløber i Viby Å. Der udledes desuden spildevand til vandløbene Møllebæk og Afløb ved Lindholm, der udløber i Gremmeløkke Å.

Gremmeløkke Å er omfattet af Regulativ for Gremmeløkke Å, Amtsvandløb nr. 21.01, Fyns Amt, som endeligt vedtaget på Fyns Amtsråds vegne af Trafik- og Miljøudvalget den 5. oktober 2006. I regulativets bilag 7 er der angivet følgende karakteristiske afstrømninger for Gremmeløkke Å:

Vinter 10 års maksimum 50 l/s km²

Vinter 5 års maksimum 40 l/s km²

Vinter medianmaksimum 34 l/s km²

Sommer 10 års maksimum 25 l/s km²

Sommer 5 års maksimum 19 l/s km²

Sommer medianmaksimum 16 l/s km²

De karakteristiske afstrømninger er bestemt på grundlag af udførte enkeltmålinger (i perioden 1989-1990) og daglige vandføringsmålinger (i perioden 1976-1989) for den permanente målestation nr. 43.04 i Stor Å, st. 4.533 m, og målestation nr. 45.01 i Odense Å, Nr. Broby (perioden 1918-1989). Ifølge regulativets pkt. 7.3.1 og 7.3.2 stilles der krav til vandløbets vandføringsevne i form af Q/h-kurver. Ifølge regulativets pkt. 3.2 er vandløbets vandføringsevne registreret på grundlag af opmålingerne fra 1989 og 2001.

Viby Å er omfattet af Regulativ for Viby Å, Amtsvandløb nr. 19.00, Fyns Amt, som endeligt vedtaget på Fyns Amtsråds vegne af Trafik- og Miljøudvalget den 5. oktober 2006. I regulativets bilag 7 er der angivet følgende karakteristiske afstrømninger for Viby Å:

Vinter 10 års maksimum 76 l/s km² - svarende til 0,76 l/s/ha

Vinter 5 års maksimum 63 l/s km² - svarende til 0,63 l/s/ha

Vinter median maksimum 46 l/s km² - svarende til 0,46 l/s/ha

Sommer 10 års maksimum 44 l/s km² - svarende til 0,44 l/s/ha

Sommer 5 års maksimum 30 l/s km² - svarende til 0,30 l/s/ha

Sommer median maksimum 15 l/s km² - svarende til 0,15 l/s/ha

Det fremgår af regulativets bilag 7, at de karakteristiske afstrømninger for Viby Å er bestemt på grundlag af udførte enkeltmålinger (i perioden 1989-1990) og daglige vandføringsmålinger (i perioden 1976-1989) for den permanente målestation nr. 43.05 i Viby Å, st. 2.900 m, og målestation nr. 45.01 i Odense Å, Nr. Broby (perioden 1917-1989).

2.3. Klagernes indhold

Klager 1

Klager 1 har anført, at udledningstilladelsen er baseret på mangelfulde robusthedsanalyser af de berørte vandløb, herunder Gremmeløkke Å og Viby Å. I analyserne er der fastlagt et såkaldt acceptabelt niveau for oversvømmelse på baggrund af en vurdering af hvilke arealer, der oversvømmes, hvor sårbare disse arealer er og hvor stor en udstrækning oversvømmelsen har. Analysernes udgangspunkt er dermed ifølge klager reelt en accept af hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbene, som beror på en subjektiv vurdering. Analyserne forholder sig i øvrigt alene til, om udledningerne forårsager større oversvømmelser, men ikke om udledningerne fører til hyppigere oversvømmelser, ligesom regnvandsbetingede udløb fra overfaldsbygværker ikke er medtaget. Da overløb må formodes at ske, når vandløbene i forvejen er hydraulisk belastede, må de regnvandsbetingede udløb efter klagers opfattelse antages at bidrage til yderligere oversvømmelsesrisiko. Klager påpeger i den forbindelse, at der er en betydelig befæstelsesgrad i de områder, som overløbene vedrører, hvilket øger sandsynligheden for og hyppigheden af at overløb sker. Hertil kommer, at tre af overløbene har udløb i Gremmeløkke Å på den del af åen, hvor kapaciteten er lavest.

Klager har desuden anført, at der i robusthedsanalyserne ikke tages højde for den underjordiske udbredelse og påvirkning af de omkringliggende arealer, som skyldes, at det terrænnære grundvand står højt i området, hvilket betyder, at vandløbenes hydrauliske kapacitet allerede er under pres. Hertil kommer, at der anvendes historiske opmålinger til at beregne vandløbenes dimensioner og kapacitet, hvilket ifølge klager medfører, at det er usikkert, om datagrundlaget er retvisende. Det er klagers opfattelse, at referencescenarierne bør fastsættes på baggrund af de i vandløbsregulativene fastsatte krav- og vedligeholdelseskurver, og at vintermedianmaksimumafstrømningen uden eksisterende spildevandsudledninger bør anvendes som referencesituation, så kun den naturlige afstrømning/det naturlige opland indgår.

Endeligt har klager anført, at Middelfart Kommune har valgt det totale opland i stedet for det reducerede oplandsareal som grundlag for beregningen af udledningerne fra bassinerne, hvilket efter klagers opfattelse er forkert og i strid med nævnets praksis. Klager henviser i den forbindelse til Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 17. december 2014 i sagsnr. NMK-10-00641.

Klager 2

Klager 2 har anført, at udledningerne ikke respekterer den hydrauliske kapacitet i Gremmeløkke Å og derfor vil påføre lodsejerne hertil og lodsejerne til vandløbet Ejby Moser gener i form af større og hyppigere oversvømmelser. Klager henviser i den forbindelse til, at robusthedsanalysen er baseret på opmålte tværprofiler (skikkelse), uanset at det gældende regulativ for Gremmeløkke Å er et Qh-regulativ (vandføringsevne bestemt) og styres efter kravkurver. Det er klagers opfattelse, at kravkurvernes vandstand bør være udgangspunktet i robusthedsanalysen, således at Gremmeløkke Ås kapacitet udregnes fra kravkurvernes 0-punkt.

Klager påpeger i forlængelse heraf, at der allerede er oversvømmelser ved en afstrømning svarende til vintermedianmaksimum på 34 l/s/km², hvorfor enhver afstrømning over denne værdi vil give anledning til større og hyppigere oversvømmelser. Vandløbets kapacitet er således allerede udnyttet ved naturlig afstrømning. Da vandstanden i Gremmeløkke Å er direkte bestemmende for vandstanden i Ejby Moser, vil dette ifølge klager tillige medføre oversvømmelser langs Ejby Moser.

Klager har herudover anført, at det strider mod nævnets praksis, at det er det totale opland, der gives udledningstilladelse til, altså svarende til 1 l/s/ha, og ikke det reducerede opland. Klager har i denne forbindelse henvist til Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 12. marts 2015 i sagsnr. NMK-10-00760. Der er klagers opfattelse, at der bør fastsættes krav om neddrøsing til 0,34 l/s/red.ha for at respektere recipientens kapacitet.

Klager har desuden anført, at der bør beregnes et referencescenarie, som viser den naturlige afstrømning uden eksisterende og planlagte udledninger, for at sandsynliggøre om den naturlige afstrømning bruger hele recipientens kapacitet eller om der er en restkapacitet, som de allerede eksisterende udledninger bruger. Da store dele af de berørte områder er engarealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, må der i øvrigt ikke ske tilstandsændringer, hvorfor klager mener, at der bør beregnes referencesituationer for dels en naturlig sommermiddelfafstrømning for hele vandløbsoplandet, en beregning med eksisterende udledninger og en beregning med de fremtidige udledninger for at se, hvilken påvirkning det har for drændybden i området.

Endvidere har klager anført, at robusthedsanalysen alene forholder sig til, om udledningerne forårsager større oversvømmelser, men ikke om udledningerne tillige fører til hyppigere oversvømmelser.

Endeligt har klager anført, at Middelfart Kommune ikke har ret til at fastlægge et acceptabelt niveau for yderligere oversvømmelser og at udledninger fra overløbsbygværker tillige bør indgå i robusthedsanalysen, idet de belaster Gremmeløkke Ås hydrauliske kapacitet.

2.4. Middelfart Kommunes bemærkninger til klagerne

Middelfart Kommune har den 24. oktober 2019 til klagerne bemærket, at udledningstilladelsen efter kommunens opfattelse er i overensstemmelse med gældende nævnspraksis, og at robusthedsanalyserne netop viser, at der ikke vil ske forøgede oversvømmelser i forhold til referencesituationen ved det fastlagte udledningsniveau. Hertil kommer, at udledningerne er omregnet til l/s i robusthedsanalysernes beregninger, altså til en konkret og ikke relativ påvirkning af vandløbene, og dermed uafhængig af befæstelsesgraden i oplandet.

Middelfart Kommune har den 25. marts 2020 supplerende bemærket, at det i forhold til hyppigheden af oversvømmelser er tilstrækkeligt at forholde sig til oversvømmelsernes omfang ved vintermedianmaksimumafstrømningen. Kommunen har i den forbindelse påpeget, at de tilladte udledninger ikke vil føre til større oversvømmelser end i referencesituationen, og at oversvømmelserne i referencesituationen ikke er ensbetydende med, at vandløbets hydrauliske kapacitet er under pres. I øvrigt har kommunen i forhold til overløb bemærket, at overløb efter kommunens opfattelse er uden hydraulisk betydning for vandløbet, da der er tale om kortvarige hændelser med begrænsede vandmængder.

Middelfart Kommune har derudover fastholdt for så vidt angår robusthedsanalysen for Gremmeløkke Å, at de eksisterende udledninger skal medregnes i referencesituationen, og at den naturlige afstrømning uden de eksisterende udledninger er et urealistisk og irrelevant

scenarie, som ikke skal inddrages i vurderingen af den hydrauliske kapacitet. I forhold til de anvendte karakteristiske afstrømninger for Gremmeløkke Å har kommunen bemærket, at der er anvendt de afstrømninger, der fremgår af regulativet og som derfor må kunne lægges til grund.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1. Miljø- og Fødevarerklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

1. Vurderingen af Gremmeløkke Ås hydrauliske kapacitet
2. Vurderingen af Viby Ås hydrauliske kapacitet.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Nævnet har dog fundet anledning til at anføre et forhold, som Middelfart Kommune vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen, se nærmere i afsnit 3.3.

3.2. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Tilladelsen til udledning af overfladevand er meddelt efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1.

De nærmere regler for administrationen af miljøbeskyttelseslovens § 28 er fastsat i spildevandsbekendtgørelsen[4] og i spildevandsvejledningen.[5]

Ved meddelelse af tilladelse efter lovens § 28, stk. 1, skal kommunen ifølge spildevandsvejledningen bl.a. påse, at udledningen respekterer vandløbets hydrauliske kapacitet, dvs. at vandet kan afledes videre i vandløbet uden gener for omboende ved vandløbet. Således fremgår det af spildevandsvejledningens afsnit 3.2.1, at:

”Kommunalbestyrelsen sikrer, at udledninger af spildevand, herunder tag- og overfladevand til vandløb, sker på en sådan måde, at vandet kan afledes videre i vandløbet uden gener for omboende ved vandløbet eller gener for dyre- og plantelivet, dvs. at vandløbets hydrauliske kapacitet respekteres. Derfor vil de angivne forudsætninger i vandløbsregulativet for det konkrete vandløb skulle respekteres. Hvis der i vandløbsregulativet er angivet vilkår for maksimale tilledninger fra enkelte delområder, vil disse vilkår skulle afspejles i spildevandsplanen. Kan vilkårene ikke imødekommes, må der enten ske en forsinkelse/udjævning af overfladevandsbelastningen, eller der må indledes en vandløbsreguleringssag som forudsætning for en forøget tilladning af spildevand eller ske en ændring af regulativet.
(...)

Hvis der ikke er udarbejdet et regulativ for vandløbet, eller regulativet ikke angiver vilkår for maksimale tilledninger, må det konkret vurderes, om vandløbets hydrauliske kapacitet giver mulighed for forøget belastning, eller om der med de nuværende

udledninger ikke er risiko for en øget overbelastning. Den endelige vurdering af udledningers indflydelse på vandløbenes fysiske tilstand vil skulle ske ved, at kommunalbestyrelsen meddeler/skærper udledningstilladelser for tag- og overfladevand. Her er tilladelsesmyndigheden forpligtet til at sikre, at udledningen sker under hensyn til vandløbets fysiske tilstand."

Vejledningens retningslinjer må efter Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse forstås sådan, at vurderingen af en udlednings indflydelse på et vandløbs hydrauliske kapacitet skal indgå i forbindelse med en tilladelse til udledning af overfladevand i de tilfælde, hvor kommunen meddeler tilladelse til en udledning, der overstiger den naturlige afstrømning til recipienten.

Det følger af nævnets praksis, at det som udgangspunkt er medianmaksimumafstrømningen, der skal lægges til grund for vurderingen af et oplands naturlige afstrømning.[6]

Det følger endvidere af nævnets praksis,[7] at det med vurderingen af den hydrauliske kapacitet skal sikres, at udledningen ikke vil medføre hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland.

3.2.2. Ad 1) Vurderingen af Gremmeløkke Ås hydrauliske kapacitet

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at der i den påklagede afgørelse er anvendt en vintermedianmaksimumvandføring på 0,34 l/s/ha og en sommermedianmaksimumvandføring på 0,16 l/s/ha, hvilket svarer til de i vandløbsregulativet anførte. De karakteristiske afstrømninger er fastlagt på grundlag af udførte enkeltmålinger (i perioden 1989-1990) og daglige vandføringsmålinger (i perioden 1976-1989) for den permanente målestation nr. 43.04 i Stor Å, st. 4.533 m, og målestation nr. 45.01 i Odense Å, Nr. Broby (perioden 1918-1989).

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at afløb fra bassinerne nr. 18-20, der udleder til Gremmeløkke Å, skal neddrogles til 1 l/s/ha. Idet den tilladte udledning overstiger den naturlige afstrømning til vandløbet, er det nødvendigt at vurdere vandløbets hydrauliske kapacitet. Der skal således foretages en konkret vurdering af, om vandløbets hydrauliske kapacitet giver mulighed for forøget belastning, herunder om der er behov for forsinkelse/udjævning af overfladevandsbelastningen, eller om der i stedet må træffes afgørelse efter vandløbsloven om ændret vedligeholdelse eller regulering som forudsætning for en forøget tilledning af overfladevand.

Det fremgår af den robusthedsanalyse, der ligger til grund for udledningstilladelsen, at der ved udledninger svarende til 1,5 l/s/ha fra de planlagte udledninger vil opstå nye oversvømmelser, som ikke vil opstå i referencesituationen, men at disse oversvømmelser kan undgås ved en neddrogling til 1 l/s/ha. Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer imidlertid, at den i robusthedsanalysen opstillede referencesituation ikke svarer til, hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland, idet eksisterende udledninger tillige er medregnet i referencesituationen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på baggrund af ovenstående, at Middelfart Kommune ikke har foretaget en tilstrækkelig vurdering af Gremmeløkke Ås hydrauliske kapacitet. Nævnet finder, at der er tale om en så væsentlig mangel, at afgørelsen må hjemvises til fornyet behandling i kommunen med henblik på kommunens vurdering af, om udledningerne vil medføre hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland.

3.2.3. Ad 2) Vurderingen af Viby Ås hydrauliske kapacitet

Miljø- og Fødevarerklagenævnet konstaterer, at der i den påklagede afgørelse er anvendt en vintermedianmaksimumvandføring på 0,70 l/s/ha og en sommermedianmaksimumvandføring på 0,12 l/s/ha, som ifølge den robusthedsanalyse, der ligger til grund for afgørelsen, er baseret på afstrømningsværdier fra den hydrometriske målestation 43.05 i Viby Å, st. 2.900 m. Derudover konstaterer nævnet, at vinter- og sommermedianmaksimumvandføringen i regulativet for Viby Å-systemet er oplyst til at være henholdsvis 0,46 l/s/ha og 0,15 l/s/ha. Det fremgår af regulativets bilag 7, at de karakteristiske afstrømninger for Viby Å er bestemt på grundlag af udførte enkeltmålinger (i perioden 1989-1990) og daglige vandføringsmålinger (i perioden 1976-1989) for den permanente målestation nr. 43.05 i Viby Å, st. 2.900 m, og målestation nr. 45.01 i Odense Å, Nr. Broby (perioden 1917-1989).

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at afløb fra bassinerne nr. 21-25, der udleder til vandløbene Indslev Udriderstedrenden, Indslev Højgårdsrenden og Aabylundrenden, der udløber i Viby Å, skal neddroles til 1-2 l/s/ha. Idet den tilladte udledning overstiger den naturlige afstrømning, er det nødvendigt at vurdere vandløbets hydrauliske kapacitet. Der skal således foretages en konkret vurdering af, om vandløbets hydrauliske kapacitet giver mulighed for forøget belastning, herunder om der er behov for forsinkelse/udjævning af overfladevandsbelastningen, eller om der i stedet må træffes afgørelse efter vandløbsloven om ændret vedligeholdelse eller regulering som forudsætning for en forøget tilledning af overfladevand.

Det fremgår af robusthedsanalysen, at der i scenarieberegningerne sker en gradvis øgning af både eksisterende og planlagte udledninger bortset fra udledningen fra Nørre Aaby Renseanlæg, hvor udledningen holdes konstant på 52 l/s, og at der på denne baggrund er udarbejdet et oversvømmelseskort. Oversvømmelseskortet er efter Miljø- og Fødevarerklagenævnets opfattelse dermed ikke retvisende, idet de eksisterende udledninger ikke er inddraget med deres faste og faktisk tilladte udløbsmængder, men i stedet med fiktive og varierende udløbsmængder. Nævnet skal i denne forbindelse bemærke, at det ikke fremgår af afgørelsen, at de eksisterende udledninger vil blive neddrolet til 1-2 l/s/ha.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder på baggrund af ovenstående, at Middelfart Kommune ikke har foretaget en tilstrækkelig vurdering af Viby Ås hydrauliske kapacitet. Nævnet finder, at der er tale om en så væsentlig mangel, at afgørelsen må hjemvises til fornyet behandling i kommunen med henblik på kommunens vurdering af, om udledningerne vil medføre hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland. Ved den fornyede behandling af sagen, skal kommunen anvende de faste og faktisk tilladte udløbsmængder for de eksisterende udledninger i scenarieberegningerne.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker i øvrigt, at det af robusthedsanalysen fremgår, at udløbet fra Nørre Aaby Renseanlæg holdes konstant i alle beregningsscenerierne med en fast udledning svarende til middelbelastningen af anlægget på 4.500 m³ pr. døgn, svarende til 52 l/s. Denne udledning er efter nævnets opfattelse formentlig ikke retvisende for udledningens mængde ved medianmaksimumafstrømningen. Middelfart Kommune skal derfor i forbindelse med den fornyede behandling af sagen tillige overveje om den i udledningstilladelsen for Nørre Aaby Renseanlæg oplyste regnvejrsvandmængde lydende på 540 m³ pr. time, svarende til 150 l/s, i stedet bør anvendes.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker herudover, at det i robusthedsanalysen for Viby Å-systemet fremgår, at der i beregningerne er anvendt en sommer- og vintermedianmaksimumafstrømning på henholdsvis 0,15 og 0,70 l/s/ha, som er baseret på

afstrømningsværdier fra den hydrometriske målestation 43.05 i Viby Å, st. 2.900 m, uden en angivelse af tidsserien. Nævnet konstaterer, at de anførte afstrømningsværdier afviger fra de i regulativet oplyste sommer- og vintermedianmaksimumafstrømninger på henholdsvis 0,12 og 0,46 l/s/ha. Middelfart Kommune skal derfor ved den fornyede behandling af sagen nærmere redegøre for fastsættelsen af de karakteristiske afstrømningsværdier, herunder begrunde, hvorfor de valgte afstrømningsværdier efter kommunens opfattelse er mere retvisende end de i regulativet oplyste.

3.3. Miljø- og Fødevareklagenævnet øvrige bemærkninger

3.3.1. Overløb

Middelfart Kommune har anført, at overløb er uden hydraulisk betydning for vandløbene, da der er tale om kortvarige hændelser med begrænsede vandmængder.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker hertil, at det følger af nævnets praksis,[8] at tilladelsesmyndigheden ved vurderingen af den hydrauliske kapacitet skal inddrage al tilgængelig viden om vandløbet, herunder bl.a. lokale afstrømningsdata, og medregne de eksisterende udledninger, da disse også er betydende for vandløbets (resterende) hydrauliske kapacitet. Efter nævnets opfattelse skal eventuelle overløb ligesom andre udledninger medregnes i alle scenarier, bortset fra referencesituationen, i det omfang, at der ved den konkrete afstrømning, som indgår i analysen, faktisk sker udledning fra overløbet.

3.4. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Middelfart Kommunes afgørelse af 2. september 2019 om tilladelse til udledning af vejvand fra motorvejsstrækning mellem Gribsvad og Nørre Aaby via regnvandsbassinerne 16, 17, 18, 19, 20, 20A, 21, 22, 23, 24 og 25 til vandløbene Dybmoseafløbet, Møllebækken, Afløb ved Lindholm, Gremmeløkke Å, Indslev Højgårdsrenden, Indslev Udriderstedrenden og Aabylundrenden med virkning fra 1 år fra nævnets afgørelse, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2023 om miljøbeskyttelse.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Bekendtgørelse nr. 1393 af 21. juni 2021 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

[5] Miljøstyrelsens vejledning nr. 28/2018 til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

[6] Jf. nævnets praksis som anført i bl.a. NMK-43-00366, NMK-43-00658, NMK-10-00116, NMK-10-00423 og NMK-10-00760.

[7] Jf. nævnets praksis som anført i bl.a. 18/05386, NMK-10-01223, NMK-10-00891, NMK-10-01043, NMK-10-00654.

[8] Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 18. april 2016 i sagsnr. NMK-10-00654.

Sag:

19/07872

Dato:

21. september
2023.

Emner:

Miljøbeskyttelsesl...

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævnenes Hus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)